

ชื่อเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการประเพณีแห่เทียนพรรษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย นายสมัชชา เกียรติชัย

กรรมการควบคุม อาจารย์ ร.ต.อ.ดร. คทาร์ตัน เสงตระกุล และอาจารย์ ดร.อ่างทอง บุญเสริม

ปริญญา ศศ.ม. สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2551

บทคัดย่อ

ประเพณีแห่เทียนพรรษา นับเป็นงานประเพณีที่สำคัญชาวอีสาน ด้วยเป็นงานที่แสดงออกถึงความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวในการชื่นชมผลงานการสร้างสรรค์ขบวนต้นเทียนพรรษา ของช่างฝีมือในท้องถิ่นอีสานอีกด้วย งานวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาประวัติความเป็นมาของงานประเพณีแห่เทียนพรรษา อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการประเพณีแห่เทียนพรรษา อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการประเพณีแห่เทียนพรรษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา โดยการศึกษาจากเอกสารและข้อมูลภาคสนาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 95 คน ประกอบด้วย ช่างเทียน ผู้อาวุโสในชุมชน กรรมการชุมชน กลุ่มแม่บ้าน เจ้าหน้าที่ส่วนราชการ และนักท่องเที่ยว เก็บข้อมูลจากการสังเกต และการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษา การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า แล้วนำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ประเพณีแห่เทียนพรรษาของอำเภอโขกษัย มีมานานไม่ต่ำกว่า 145 ปี โดยพบหลักฐานว่าเริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ในอดีตนั้นขบวนต้นเทียนพรรษา มีรูปแบบอย่างเรียบง่าย ใช้วัวเทียมเกวียนบรรทุกต้นเทียนที่หลอมจากขี้ผึ้ง โดยชาวบ้านนำมาบริจาค เพื่อเป็นพุทธบูชาในการหลอมต้นเทียนพรรษา มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จุดในการศึกษาพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ ในระยะเวลาช่วงเข้าพรรษา ต่อมาจึงมีการพัฒนารูปแบบจากต้นเทียนขี้ผึ้ง มาเป็นท่อนไม้ติดด้วยกระดาษที่ตัดเป็นลวดลาย วัตถุประสงค์ของงานเปลี่ยนไป เป็นการประกวดแข่งขันเพื่อหวังผลรางวัลมาถึงในปัจจุบันที่รูปแบบการจัดงาน และขบวนต้นเทียนพรรษาของอำเภอโขกษัย มีการพัฒนามากขึ้น จนกล่าวได้ว่า เป็นขบวนต้นเทียนพรรษาที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศ

สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการ พบว่า วัดมีการดำเนินการตกแต่งขบวนต้นเทียนพรรษา และขบวนแห่แสดงการละเล่น เข้าร่วมประกวดแข่งขัน จำนวน 5 วัด ส่วนสำนักงานเทศบาลตำบลโชคชัย เป็นองค์กรหลักในการดำเนินการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของอำเภอโชคชัย ส่วนปัญหาที่พบ ได้แก่ ด้านบุคคล ผู้นำในชุมชนขาดการประสานงานกับสมาชิกในชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรม ขาดการประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการร่วมกันงบประมาณที่ใช้เป็นเงินสนับสนุน และเงินรางวัลมีจำนวนไม่เพียงพอต่อรายจ่ายของวัดในร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษา ด้านการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ยังไม่ประสบความสำเร็จในระดับนอกพื้นที่ ยังไม่มีการจัดการที่พัก และร้านอาหารเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างพื้นที่ โดยรวมการดำเนินการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของอำเภอโชคชัย เป็นการจัดงานเพื่อให้ชุมชนในพื้นที่เขตเทศบาลได้มีส่วนร่วมในงานประเพณี จึงยังขาดการวางแผนเพื่อส่งเสริมเป็นการท่องเที่ยวในระดับต่างพื้นที่

แนวทางในการบริหารจัดการประเพณีแห่เทียนพรรษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พบว่า ควรมีการประสานงานจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมประเพณีแห่เทียนพรรษา ทั้งในส่วนของวัด และสำนักงานเทศบาลตำบลโชคชัย เพื่อวางแผนให้เป็นระบบในการจัดการด้านบุคคล และการจัดหางบประมาณ เพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน ด้านการท่องเที่ยว ควรมีการจัดการในด้านต่าง ๆ ทั้งการประชาสัมพันธ์ ที่พัก ร้านอาหาร การจัดการด้านความปลอดภัย ด้านสุขอนามัย และด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างพื้นที่ ที่จะเข้ามาเที่ยวชมงานซึ่งงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของอำเภอโชคชัย มีเอกลักษณ์ของขบวนต้นเทียนพรรษา และขบวนแห่แสดงการละเล่นที่แสดงออกถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่น และประเพณี วิถีชีวิตของคนอำเภอโชคชัย จึงสามารถที่จะพัฒนาให้เป็นจุดขายสำคัญ ในส่งเสริมเพื่อเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของประเพณีแห่เทียนพรรษา สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการประเพณีแห่เทียนพรรษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับชุมชน และองค์กรที่ดำเนินงาน ทั้งยังเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถรักษาและสืบสานงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของท้องถิ่นให้ดำรงคงอยู่ต่อไป

TITLE The Guideline for Management of Chok Chai Buddhist Lent Candle Festival for Cultural Tourism Promotion, Nakhon Ratchasima, Thailand

AUTHOR Mr. Samudcha Chiaranai

ADVISORS Pol. Capt. Dr.Khatarat Hengtragoon and Dr.Angthong Boonserm

DEGREE M.A. **MAJOR** Cultural Science

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2008

ABSTRACT

The candle festival is one of the most important festivals for people in the northeastern region of Thailand. It demonstrates the belief of people in Buddhism. The candle festival is like a proving ground for them to show their prowess in each area through the magnificent wax candles. The festival becomes a tourist magnet for the fine craftsmanship of local artist. Visitors have the opportunity to appreciate these works and learn about local culture and production of candles.

The purposes of this study were 1) to study the historical background of the candle festival at Nakhon Ratchasima ,Thailand from the past to present ; 2) to study current state and problems in managing the candle festival ; and 3) to study the management guideline of the candle festival in order to promote cultural tourism, Nakhon Ratchasima, Thailand.

The sample of this study composed of 95 participants including candle craftsmen, the elders, community committee , housewife farmer’s group, government officers, and tourists. Data were collected by interviewing and observing. The research instruments used in this study included the structural interview, unstructural interview, the participant observation, and non-participant observation. Data then were analyzed by using content analysis method and were presented descriptively.

The findings of this study revealed that the candle festival has long been established for more than 145 years. Evidently, the evidences were found on B.E. 2506. In the past, the shape of the candle was ordinary. Cows were used to carry the waxed candle. People contributed their money for the production of candle and pledged their allegiance to Buddhism by donating the candle to monks. Apparently, candle provided comfortable bright light for monks to study the Dharma (the teaching of Buddha) during Buddhist Lent period. Presently, the candle festival displays the

evolution of art. The shape of the candle evolves into a big stick of candle wrapped with cut piece of elegance designed papers. The purpose of the festival has changed to compete for awards. Interestingly, Chok Chai's candle festival is one of a kind in Thailand.

The current state and problems of candle festival were discovered.

The government organization responsible for managing the candle festival was the office of Chokchai sub-district municipality. Five candles and 5 parades from 5 temples in Chokchai sub-district municipality areas were sent for the competition. The problems found include: 1) the lack of cooperation among leaders, members of community, and local ruling organizations in terms of the participatory management; 2) the limitation of budgetary and awards; 3) lack of successful public relations, especially in the remote areas; 4) the hospitality was not adequate for visitors. Overall, in order to promote cultural tourism, needs a proper management of the candle festival.

Candle festival uniquely demonstrates tradition, local wisdom, and people's way of life. Artists continue to produce high quality work, whether it is contemporary art, local handicrafts or architecture of temples. Findings from this study suggest that there should be an operational committee specifically running the candle festival. Committee should be the delegations from temples and local governments. These delegations are expected to work collaboratively to design and manage the proper system to function well. In addition, it is recommended that to be successful in promoting the candle festival as a cultural tourism, proper management should be implemented immediately. Should personnel, budget, public relations, hospitality, safety environment, and health be well managed, there is no doubt that visitors would be increased dramatically.

In conclusion, this study revealed the history of candle festival, current state and its management problems. These provide the useful management guideline to promote cultural tourism. Having management plan that suites the community will help conserve and carry-on local tradition and culture, endlessly.

